

แบบฝึกทักษะวิชาทัศนศิลป์

เรื่อง สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์

เล่มที่ 1

ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ART

นางปรีชาติ วงศ์เจริญ

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ

โรงเรียนเบญจลักษณ์พิทยา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

แบบฝึกทักษะวิชาทัศนศิลป์ เรื่อง สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาศิลปะ รหัสวิชา ศ22101 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้ ส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้เรียนทุกคน พัฒนาทักษะวิชาทัศนศิลป์ เกิดความคิดรวบยอดจากเนื้อหาโดยสรุป ฝึกการปฏิบัติจริง และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแบบฝึกทักษะเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย มีผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาที่จะนำไปเป็นแนวทาง ในการประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และนวัตกรรมทางการศึกษาต่อไป

ปรีชาติ วงศ์เจริญ

สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะวิชาทัศนศิลป์	ค
คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะสำหรับครู	ง
คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียน	จ
ลำดับขั้นตอนการใช้แบบฝึกทักษะ	ฉ
มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด / จุดประสงค์การเรียนรู้	ช
แบบทดสอบก่อนเรียน	1
ใบความรู้ที่ 1	5
แบบฝึกทักษะที่ 1.1	7
ใบความรู้ที่ 2	8
แบบฝึกทักษะที่ 1.2	11
แบบฝึกทักษะที่ 1.3	12
แบบทดสอบหลังเรียน	13
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	17
เฉลยแบบฝึกทักษะที่ 1.1	18
เฉลยแบบฝึกทักษะที่ 1.2	19
เฉลยแบบฝึกทักษะที่ 1.3	20
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	21
บรรณานุกรม	22

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

1. แบบฝึกทักษะวิชาทัศนศิลป์ เรื่อง สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีจำนวน 7 เล่ม ดังนี้
 - เล่มที่ 1 เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้
 - เล่มที่ 2 เรื่อง รูปแบบทัศนธาตุในงานทัศนศิลป์
 - เล่มที่ 3 เรื่อง แนวคิดในงานทัศนศิลป์
 - เล่มที่ 4 เรื่อง ศิลปินทัศนศิลป์สาขาจิตรกรรม
 - เล่มที่ 5 เรื่อง ศิลปินทัศนศิลป์สาขาประติมากรรมและสื่อผสม
 - เล่มที่ 6 เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการโฆษณา
 - เล่มที่ 7 เรื่อง ทัศนศิลป์กับงานโฆษณา
2. แบบฝึกทักษะวิชาทัศนศิลป์ เรื่อง สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ เล่มที่ 1 เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้ ประกอบด้วย
 - 2.1 คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะวิชาทัศนศิลป์
 - 2.2 คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะสำหรับครู
 - 2.3 คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียน
 - 2.4 มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด / จุดประสงค์การเรียนรู้
 - 2.5 แบบทดสอบก่อนเรียน
 - 2.6 ใบความรู้
 - 2.7 แบบฝึกทักษะ
 - 2.8 แบบทดสอบหลังเรียน
3. แบบฝึกทักษะวิชาทัศนศิลป์ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ศึกษาทำความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
4. แบบฝึกทักษะวิชาทัศนศิลป์ฉบับนี้ใช้เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะสำหรับครู

แบบฝึกทักษะวิชาทัศนศิลป์ เรื่อง สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินการเรียนรู้ของนักเรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนจึงควรศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการใช้แบบฝึกทักษะ ดังนี้

1. ครูควรเตรียมแบบฝึกทักษะให้พร้อมและครบถ้วนเพียงพอสำหรับนักเรียน
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อประเมินความรู้เดิมของนักเรียน
3. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
4. ดำเนินการสอนตามกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้
5. แจกแบบฝึกทักษะให้นักเรียนศึกษาพร้อมกับแนะนำวิธีการใช้แบบฝึกทักษะ

เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

6. เมื่อนักเรียนทำแบบฝึกทักษะเสร็จแล้วให้นักเรียนส่งให้ครูตรวจ
7. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน
8. เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน และบันทึกคะแนนของนักเรียนแต่ละคน

เพื่อประเมินการพัฒนาและความก้าวหน้า

9. ครูสังเกตความตั้งใจของนักเรียน ความสนใจในการเรียน การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มของนักเรียนทุกกลุ่มอย่างใกล้ชิด ถ้ากลุ่มใดมีปัญหาครูทำหน้าที่แนะนำ

สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

คำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียน

ในการศึกษาแบบฝึกทักษะวิชาทัศนศิลป์ เรื่อง สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เล่มที่ 1 เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้ นักเรียนควรปฏิบัติตามคำแนะนำ ดังนี้

1. นำแบบฝึกทักษะมาเรียนทุกครั้ง
2. ปฏิบัติตนตามคำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียน และลำดับขั้นตอนการใช้แบบฝึกทักษะ
3. สำหรับนักเรียนอ่านให้เข้าใจก่อนลงมือทำงานหรือทำการศึกษาทุกครั้ง
4. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อประเมินความรู้เดิมของนักเรียน
5. ในการศึกษาเนื้อหาและทำแบบฝึกทักษะ ถ้าทำแบบฝึกทักษะไม่ได้ให้กลับไปทบทวนแบบฝึกด้วยตนเอง หรือหากไม่เข้าใจให้นักเรียนสอบถามจากครูผู้สอน ทำแบบฝึกด้วยความสนใจและตั้งใจ
6. เมื่อนักเรียนทำแบบฝึกทักษะในแต่ละเล่มเสร็จแล้ว ให้นักเรียนส่งแบบฝึกทักษะให้ครูตรวจ แล้วจึงสามารถดูเฉลยแบบฝึกทักษะซึ่งอยู่ด้านหลังได้
7. ในการทำแบบฝึกทักษะ แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน ให้นักเรียนพยายามทำความเข้าใจและมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองมากที่สุด
8. ทำแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน

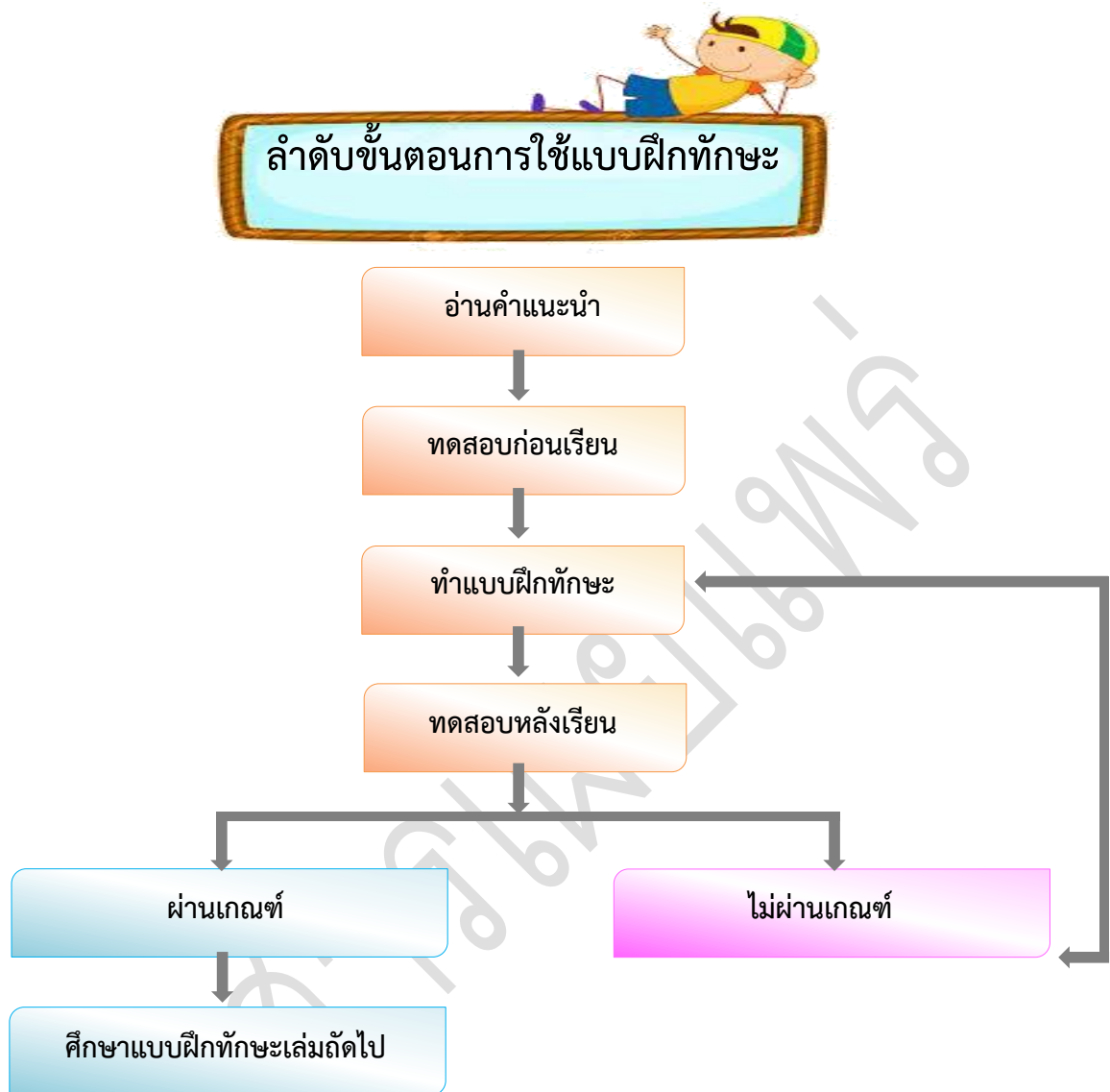

สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

แผนภูมิ ลำดับขั้นตอนการใช้แบบฝึกทักษะวิชาทัศนศิลป์ เรื่อง สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด / จุดประสงค์การเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ศ1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์
วิพากษ์ วิจัยคุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด
ต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ศ1.1 ม.2/1 อภิปรายเกี่ยวกับทัศนธาตุในด้านรูปแบบและแนวคิดของงานทัศนศิลป์
ที่เลือกมา

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อภิปรายเกี่ยวกับความหมายของทัศนธาตุได้ (K)
2. อธิบายเกี่ยวกับพื้นฐานการรับรู้ของมนุษย์ที่มีต่องานทัศนศิลป์ได้ (K)
3. สามารถสื่อสารและนำความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (P)
4. ชื่นชมและเห็นคุณค่าของทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้ (P)
5. มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

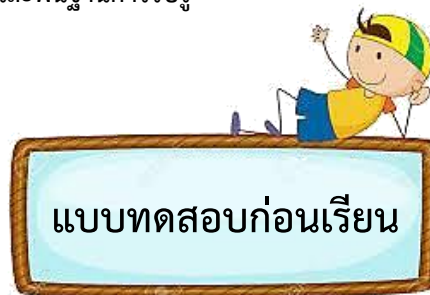

สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว ทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ก ข ค และ ง ในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดเป็นปัจจัยของการมองเห็นในงานทัศนศิลป์
 - ก. ทัศนธาตุ
 - ข. ทัศนศิลป์
 - ค. ประสบการณ์
 - ง. เนื้อหาสาระของงาน
2. “พื้นฐานการรับรู้” มีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์อย่างไร
 - ก. ทำให้มีความคิดและจินตนาการที่ไร้ขอบเขต
 - ข. ทำให้มีแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน
 - ค. เลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างถูกต้อง
 - ง. สามารถวิเคราะห์ จำแนก และแยกแยะองค์ประกอบทางศิลปะได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ผู้สร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ที่ดีควรใช้ทัศนธาตุในการสร้างสรรค์ผลงานอย่างไร
 - ก. ใช้หลักความกลมกลืนและความขัดแย้ง
 - ข. จัดวางอย่างมีเอกภาพ มีความสมดุล และมีจุดเด่น
 - ค. จัดวางโดยใช้จินตนาการควบคู่กับแนวคิดที่ทันสมัย
 - ง. ออกแบบผลงานตามแนวสมัยนิยม หรือผู้นำทางศิลปะ
4. เมื่อวาดภาพและระบายสีต้นไม้ 1 ต้นลงในกระดาษ จะปรากฏทัศนธาตุใดบ้าง
 - ก. รูปทรง สี พื้นที่ว่าง น้ำหนักอ่อนแก่ พื้นผิว
 - ข. รูปร่าง รูปทรง และสีเขียวที่เป็นสีของต้นไม้
 - ค. ต้นไม้สีส้มเหมือนจริงตามประสบการณ์ผู้วาด
 - ง. สัดส่วนต้นไม้เหมาะสม มีความสมดุลกับกระดาษ

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

5. “มองไปที่ภาพวาดภาพนั้นแล้วบอกครูซิว่าเห็นอะไรบ้าง” จากข้อความหมายถึงสิ่งใด

- ก. การมอง
- ข. การเห็น
- ค. การวิเคราะห์
- ง. การประเมินค่า

6. บุคคลใดต่อไปนี้แสดงพฤติกรรม “การมอง (Looking)”

- ก. วันดีกำลังข้ามถนน สิ่งที่ได้รับรู้เบื้องต้น คือ ช่วงจังหวะที่รถว่าง มีความปลอดภัยขณะข้ามถนน แต่ไม่สามารถจดจำสีของรถ และหน้าตาคนขับได้
- ข. อานนท์กำลังข้ามถนน สิ่งที่ได้รับรู้เบื้องต้น คือ ช่วงจังหวะที่รถว่าง มีความปลอดภัยขณะข้ามถนน โดยไม่สามารถจดจำสีของรถ และหน้าตาคนขับที่ผ่านไปมาได้
- ค. วิชาข้ามถนน สิ่งที่ได้รับรู้เบื้องต้น คือ ช่วงจังหวะที่รถว่าง มีความปลอดภัยขณะข้ามถนน เขาสามารถจดจำยี่ห้อรถ และหน้าตาของคนขับที่ผ่านไปมาได้ชัดเจน
- ง. ชาญชัยข้ามถนน สิ่งที่ได้รับรู้เบื้องต้น คือ ช่วงจังหวะที่รถว่าง มีความปลอดภัยขณะข้ามถนน เขาสามารถจดจำยี่ห้อรถ และหน้าตาของคนขับที่ผ่านไปมาได้ชัดเจน

7. “การสร้างภาพให้เกิดมิติความตื้นลึก” เป็นความหมายของทฤษฎีการเห็นในข้อใด

- ก. การเห็นรูปและพื้น
- ข. การเห็นแสงและเงา
- ค. การเห็นความเคลื่อนไหว
- ง. การเห็นตำแหน่งและสัดส่วน

8. ข้อใดกล่าว ไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับทฤษฎีการเห็น

- ก. ทฤษฎีการเห็นเป็นทฤษฎีที่นำไปสู่การปฏิบัติจริงในงานทัศนศิลป์
- ข. การรับรู้ทางการเห็นของมนุษย์มีลักษณะที่เห็นเหมือนกัน เท่าเทียมกันทุกคน
- ค. การเห็นตำแหน่งและสัดส่วน เป็นการเห็นที่ช่วยให้วาดรูปทรงได้ขนาด และสัดส่วนที่เหมาะสม
- ง. การรับรู้ทางการเห็นของมนุษย์ เป็นกระบวนการทางธรรมชาติ เป็นเรื่องของจักขุสัมผัสของบุคคล

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

9. ทฤษฎีการเห็น ประกอบด้วยสิ่งใดบ้าง

- ก. การเห็นรูปและพื้น การเห็นแสงและเงา การเห็นพื้นผิวของวัตถุ และการเห็น
ความเคลื่อนไหว
- ข. การเห็นรูปและพื้น การเห็นแสงและเงา การเห็นตำแหน่งและสัดส่วน และการเห็น
ความเคลื่อนไหว
- ค. การเห็นสีของสิ่งของ การเห็นแสงและเงา การเห็นตำแหน่งและสัดส่วน และการเห็น
ความเคลื่อนไหว
- ง. การเห็นสีและแสงเงา การเห็นทัศนธาตุของวัตถุ การเห็นตำแหน่งและสัดส่วน และการเห็น
ความเคลื่อนไหว

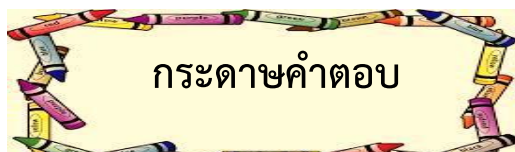
10. “ในการเขียนภาพให้มีความเป็นธรรมชาติ การสร้างและกำหนดระยะใกล้ – ไกล จะช่วยให้ผลงาน
ทัศนศิลป์มีความสมจริง” จากข้อความ เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเห็นในข้อใด

- ก. การเห็นสีของสิ่งของ
- ข. การเห็นความเคลื่อนไหว
- ค. การเห็นทัศนธาตุของวัตถุ
- ง. การเห็นตำแหน่งและสัดส่วน

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

กระดาษคำตอบ

แบบทดสอบก่อนเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

ใบความรู้ที่ 1

ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุ

ทัศนธาตุ (Visual Element) หมายถึง ส่วนประกอบของการมองเห็น หรือสิ่งที่เป็นปัจจัยของการมองเห็นในผลงานทัศนศิลป์ อันประกอบไปด้วย จุด เส้น รูปร่าง รูปทรง น้ำหนักอ่อน – แก่ พื้นที่ว่าง พื้นผิว และสี ซึ่งเป็นสื่อด้านสุนทรียภาพที่ศิลปินนำมาใช้สร้างสรรค์ผลงาน เพื่อสื่อความหมายตามแนวคิด โดยนำทัศนธาตุดังกล่าวมาประกอบ หรือประสานให้เข้ากัน จนเป็นอันหนึ่งอันเดียวและเกิดการรวมตัวกันอย่างสมบูรณ์ โดยอาศัยหลักเกณฑ์ความเป็นเอกภาพ ความกลมกลืน และความสมดุล

ในการสร้างสรรค์ผลงาน ศิลปินอาจใช้ทัศนธาตุอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกัน แต่ในความเป็นจริงแล้ว แม้ศิลปินจะใช้เพียงทัศนธาตุเดียวในการสร้างสรรค์ผลงาน ทัศนธาตุอื่นๆ ก็จะมีปรากฏขึ้นเอง เช่น เมื่อใช้เส้นวาดรูปทรงขึ้นขึ้นหนึ่ง จะเกิดพื้นที่ว่าง และรูปร่างขึ้นพร้อมกับเส้น และเมื่อใช้สีระบายลงในรูปทรงที่ใช้เส้นวาด ทัศนธาตุอื่นๆ ก็จะปรากฏขึ้นมาด้วย โดยมีทั้งเส้นที่เป็นขอบเขตของรูปทรง สี พื้นที่ว่าง น้ำหนักอ่อน – แก่ แม้แต่สีที่ระบายลงไปก็จะปรากฏให้เห็นในลักษณะหยาบ หรือละเอียดมัน หรือด้าน เป็นต้น

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าผลงานทัศนศิลป์จะมีทัศนธาตุเป็นองค์ประกอบสำคัญ กล่าวคือ เมื่อมีรูปทรงของงานทัศนศิลป์ปรากฏขึ้น ทัศนธาตุทั้งหลายจะประสานและรวมตัวกันอยู่ในงานทัศนศิลป์นั้นอย่างครบถ้วน ดังนั้น หากจะทำการวิเคราะห์รูปแบบของงานทัศนธาตุในงานทัศนศิลป์ จึงจำเป็นต้องแยกทัศนธาตุออกไป เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาวเคราะห์ รวมทั้งจะได้เข้าใจแนวความคิดและวัตถุประสงค์ของศิลปินในการเลือกรูปแบบทัศนธาตุมาสร้างสรรค์ผลงานทัศนธาตุขึ้นนั้น

ภาพวาดสุดท้ายของ อ.ถวัลย์ ดัชนี วาดขณะรักษาตัว เป็นภาพที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพ

ที่มา <http://highlight.kapook.com/view/107723>

สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์

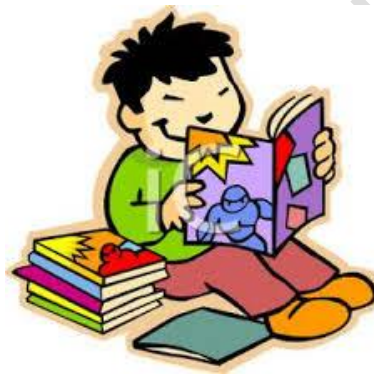

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

ความเป็นเอกภาพ หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งในการจัดวางภาพจะต้องทำให้เกิดความสัมพันธ์อยู่ในกลุ่มเดียวกัน ไม่กระจัดกระจาย หรือทำให้เกิดความสับสน

ความสมดุล ความคงที่ ความเท่ากัน และการถ่วงเพื่อให้เกิดความเท่ากัน ความเท่ากันนี้อาจจะไม่ได้เท่ากันจริง แต่อาจเท่ากันในความรู้สึก ซึ่งมีอยู่ 2 ประเภท คือ สมดุลแบบซ้าย – ขวาเท่ากันและความสมดุลแบบซ้าย – ขวาไม่เท่ากัน หากนำความรู้เรื่องสมดุลไปใช้กับการจัดวางองค์ประกอบศิลป์ หรือการออกแบบ จำเป็นต้องคำนึงถึงสถานที่และความเกี่ยวข้องด้วย เช่น การออกแบบอาคารศาลยุติธรรม ต้องออกแบบให้มีความสมดุลที่มีดุลยภาพ 2 ข้างเท่ากัน ทั้งนี้เพื่อความมั่นคงของอาคารและอีกนัยหนึ่งเพื่อสื่อถึงความเท่าเทียมกัน ไม่เอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง เป็นต้น

สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้สมบูรณ์

1. ทัศนธาตุมีความสำคัญต่องานทัศนศิลป์อย่างไร

.....

.....

.....

2. ความเป็นเอกภาพ หมายถึงอย่างไร

.....

.....

.....

3. ความสมดุล ความคงที่ ความเท่ากัน และการถ่วงเพื่อให้เกิดความเท่ากัน ความเท่ากันนี้อาจจะไม่ได้เท่ากันจริง แต่อาจเท่ากันในความรู้สึก ซึ่งมีอยู่ 2 ประเภท ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

.....

สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

ใบความรู้ที่ 2

พื้นฐานการรับรู้

เราเคยสังเกตเห็นนกจำนวนมากมาเกาะสายไฟฟ้าเป็นแนวยาวบริเวณริมถนน ถึงแม้ว่ารถจะวิ่งผ่านไปผ่านมาด้วยความเร็วและเสียงเครื่องยนต์ที่ดัง นกเหล่านั้นก็ยังเกาะสายไฟนิ่ง และส่งเสียงร้องจ๊อจกแจจจ ไม่ได้เกิดความตกใจแต่อย่างใด นี่คือการเรียนรู้ของนก ซึ่งในช่วงแรกๆ นกฝูงแรกเมื่อบินมาเกาะสายไฟ นกเหล่านั้นคงตกใจและบินหนีทุกครั้งที่มีรถวิ่งผ่าน แต่พอผ่านไป นกจะค่อยๆ เรียนรู้ว่ามีอันตรายใดๆ เกิดขึ้นจากรถ จึงเลิกบินหนีถึงแม้ว่าจะมีรถวิ่งผ่านไปมาก็ตาม สำหรับนกตัวอื่นๆ ที่บินเข้ามาสมทบภายหลัง ก็จะค่อยๆ เรียนรู้พฤติกรรมของนกฝูงก่อนๆ เมื่อนกฝูงก่อนๆ อยู่นิ่ง มันก็จะนิ่งตาม

แต่ส่วนการรับรู้ของมนุษย์ มีมาตั้งแต่เกิด หรือที่เรียกกันว่า “สัญชาตญาณ” ซึ่งเป็นพฤติกรรมธรรมชาติโดยไม่ต้องมีการเรียนรู้มาก่อน เช่น เมื่อมีสิ่งใดสิ่งหนึ่งพุ่งตรงมาใกล้หน้าตา ตาจะกะพริบ หรือเมื่อมือไปถูกของร้อนเราก็จะชักมือออก เป็นต้น ลักษณะเช่นนี้ถือเป็นการรับรู้ที่เป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ เพื่อให้ตนเองรอดพ้นจากอันตราย

มนุษย์มีความรู้ต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันไป ซึ่งการรับรู้เกิดขึ้นจากประสาทสัมผัสแต่ในด้านของความคิดและความเข้าใจยังเป็นสิ่งที่ถูกต้องบ้างและไม่ถูกต้องบ้าง จนกว่ามนุษย์จะได้รับรู้ต่อสิ่งเดียวกันหลายๆ ครั้ง จนเกิดการเรียนรู้ต่อสิ่งเหล่านั้น ซึ่งหลังจากเรียนรู้ก็จะสามารถวิเคราะห์ จำแนก และแยกแยะสิ่งต่างๆ ได้อย่างชัดเจนมากขึ้น จากนั้นก็จะถ่ายทอดประสบการณ์ผ่านทางกระบวนการเรียนรู้และอบรมสั่งสอน

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

สำหรับพื้นฐานทางการรับรู้ของมนุษย์ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ ดังนี้

1. การรับรู้ทางการมองเห็น

การรับรู้ทางการมองเห็น คือ การรับรู้ที่เกิดจากจักษุสัมผัส ซึ่งเป็นการรับรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เมื่อเทียบกับการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสด้านการได้ยิน ด้านกายสัมผัส และด้านรสสัมผัส มนุษย์สามารถรับรู้ได้จากการมองเห็น โดยใช้สายตาเป็นอวัยวะรับภาพและมีสมองทำหน้าที่แปลความหมายของภาพที่ได้รับมาจากการมองเห็น ซึ่งการรับรู้จากการมองเห็นในทางจิตวิทยา สามารถแบ่งออกได้ 2 ลักษณะ ดังนี้

1) การมอง(Looking) เป็นอาการของมนุษย์ที่กระทำโดยไม่ได้มีความตั้งใจแน่นอน แต่เป็นไปเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งขณะนั้น เช่น เวลาเราเดินข้ามถนน เป้าหมายของเราเป็นฝั่งตรงข้าม ซึ่งเราจะต้องข้ามไป ดังนั้น เราจึงจะมองดูให้แน่ใจว่าไม่มีรถวิ่งผ่านมา ถนนว่าง แล้วเราจึงเดินข้าม นั่นคือ วัตถุประสงค์หลักของการมอง ซึ่งการมองในลักษณะนี้ ผู้มองจะไม่ใส่ใจว่ารถที่ผ่านหน้าไปมีสีอะไร เป็นรถประเภทใด หรือมีคนนั่งทั้งสี่คน เราจะไม่เก็บข้อมูลเหล่านี้ไว้ นอกจากรู้ว่ามีรถผ่านไป การมองลักษณะนี้ถือเป็นการมองแบบธรรมดา

2) การเห็น(Seeing) เป็นกระบวนการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางตา ซึ่งสามารถบอกรายละเอียดสิ่งที่เห็นได้ ผู้เรียนคงเคยได้ยินประโยคที่ว่า “มองไปที่ภาพวาดนั้นแล้วบอกด้วยว่าเห็นอะไรบ้าง” การกล่าวเช่นนี้ช่วยให้เราแยกความแตกต่างของการมองกับการเห็นได้ชัดเจนขึ้น การเห็นมีกระบวนการเก็บข้อมูลของสมองไปตามระดับการเห็น โดยอาจเป็นการเห็นแบบธรรมดาที่ไม่มีรายละเอียดมากนัก ไปจนถึงเห็นความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกัน อันเป็นระดับการเห็นที่มีความทะลุปรุโปร่งมีความละเอียดลึกซึ้ง

การศึกษาเกี่ยวกับการมองเห็น ผู้เรียนต้องพยายามสังสมประสบการณ์ทางการเห็นให้มากขึ้นด้วยการฝึกสังเกตจากสิ่งรอบๆ ตัวอย่างพินิจวิเคราะห์โดยอาจเริ่มต้นจากมองงานทัศนศิลป์ชิ้นใดชิ้นหนึ่งเป็นภาพรวมก่อน แล้วจึงมองแบบจำแนกและแยกแยะหาองค์ประกอบของภาพ เช่น ความสมดุลของรูปทรงหรือน้ำหนักก่อน - แกของสี ความกลมกลืน ความเป็นเอกภาพของงานทัศนศิลป์ชิ้นนั้น รายละเอียดของเส้น สี แสง - เงา พื้นที่ว่าง รูปทรง ตลอดจนลักษณะพื้นผิว ซึ่งทั้งหมดเป็นรายละเอียดของภาพ ก็จะทำให้เราเห็นถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันของรูปแบบทัศนธาตุที่ปรากฏอยู่ในรูปทรงของภาพ การมองเห็นเช่นนี้ถือเป็นการรับรู้ที่สำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ตัวผลงานทัศนศิลป์ รูปแบบของทัศนธาตุ ประเภทของผลงานหรือเนื้อหาที่ต้องการสื่อตามแนวคิดของศิลปินผู้สร้างได้ง่ายขึ้น

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

2. ทฤษฎีการเห็น(Visual Theory)

การรับรู้การเห็นของมนุษย์ ถือเป็นกระบวนการทางธรรมชาติ โดยเป็นเรื่องของจักขุสัมผัส ความสัมพันธ์กับประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้เคยผ่านพบมาหรือเป็นสิ่งที่เร้าภายนอก ทำให้เกิดการรับรู้ภาพที่ปรากฏในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งสามารถอธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีการมองเห็นได้ 4 ประการ ดังนี้

1) การเห็นรูปและพื้น เป็นองค์ประกอบแรกที่มนุษย์มองเห็น ถ้าเป็นภาพจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมื่อเรามองเห็นวัตถุใดวัตถุหนึ่ง เราจะสามารถรับรู้ได้เป็นอันดับแรกพร้อมๆ กันทั้งรูปและพื้นหลัง โดยมีวัตถุเป็นรูปทรงและบริเวณรอบๆ เป็นพื้น แต่จะเห็นส่วนใดเป็นรูปทรงของวัตถุและส่วนใดเป็นพื้นนั้น ขึ้นอยู่กับว่าเราจะเพ่งมองและให้ความสำคัญกับบริเวณใดของภาพ ซึ่งภาพบางภาพ หรือชิ้นงานศิลปะบางชิ้น เราอาจมองเห็นรูปทรงกับพื้นสลับกับการมองเห็นของอีกคนหนึ่งก็ได้ ส่วนภาพเหมือนจริง หรือภาพสัญลักษณ์ที่ต้องการจะสื่อสารให้เกิดความชัดเจน จะต้องทำให้รูปทรงมีความเด่นชัด แล้วลดความเด่นของส่วนพื้นลงไป เพื่อให้สามารถระบุได้ง่ายว่าสิ่งใดเป็นรูปทรงและสิ่งใดเป็นพื้น

2) การเห็นแสงและเงา เป็นการรับรู้ หรือมองเห็นวัตถุ เนื่องจากบริเวณที่วัตถุตั้งอยู่มีแสงสว่างส่องกระทบเข้ามา ถ้าไม่มีแสงสว่างก็จะมีน้ำหนักความเข้มปรากฏอยู่บนตัววัตถุ หรือถ้ามีแสงสว่างเท่ากันรอบวัตถุทุกด้าน ความเข้มของแสงและเงาก็จะลดน้อยลง ดังนั้น คุณค่าของแสงและเงาจึงมีอิทธิพลต่อรูปทรงของวัตถุ

3) การเห็นความเคลื่อนไหว เป็นการรับรู้หรือมองเห็น เนื่องจากวัตถุมีการเคลื่อนไหว หรือตัวเราเป็นผู้ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวเอง ในกรณีที่วัตถุเคลื่อนไหวเราจะมองเห็นเป็นการเคลื่อนที่ที่แสดงออกมาในลักษณะที่รวดเร็ว หรือเชื่องช้า เห็นทิศทาง จังหวะการเคลื่อนไหวของวัตถุ แต่ถ้าตัวเราเป็นผู้เคลื่อนไหวเอง เราจะเห็นภาพของวัตถุมีการเปลี่ยนขนาดและรูปทรงไปตามมุม หรือทิศทางที่เราเคลื่อนไหว

4) การเห็นตำแหน่งและสัดส่วน เป็นลักษณะการรับรู้ หรือมองเห็นวัตถุตามระยะห่างของการมอง คือ ถ้าเราอยู่ใกล้วัตถุก็จะสามารถมองเห็นวัตถุได้ชัดและเห็นรายละเอียดมากขึ้น แต่ถ้าอยู่ไกลก็จะมองเห็นวัตถุไม่ชัดเจน หรือเมื่อเรามองวัตถุชิ้นเดียวกันในระยะใกล้จะเห็นว่ามีความใหญ่กว่าเมื่อมองในระยะไกล การเห็นในลักษณะนี้จะมีความสัมพันธ์กับการพิจารณาสัดส่วนของรูปทรงในผลงานทัศนศิลป์ โดยเฉพาะผลงานภาพวาดประเภทตามแบบ นอกจากนี้ ตำแหน่งแบ่งสัดส่วนของวัตถุยังมีความเกี่ยวข้องกับ ความใกล้ – ไกล ความชัดเจน ความพริ้วไหวอีกด้วย อันเป็นผลของความสัมพันธ์ระหว่างระยะของตัวเราต่อการเห็นวัตถุ ดังนั้น ในการวาดภาพจึงต้องกำหนดมิติและระยะภาพที่แสดงความสัมพันธ์ให้มีความถูกต้องก็จะช่วยให้เราสามารถถ่ายทอดผลงานออกมาได้อย่างสมจริง

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความที่กำหนดให้แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และขีดเครื่องหมาย X หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง

- _____ 1. ทฤษฎีการเห็น เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับการรับรู้ การเห็นของมนุษย์ ถือเป็นกระบวนการทางธรรมชาติ เป็นเรื่องของการเห็นที่มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้เคยพบมา ทำให้เกิดการรับรู้ภาพที่ปรากฏในลักษณะที่แตกต่างกันไป
- _____ 2. ทฤษฎีการเห็น มี 4 ประการ ได้แก่ การเห็นรูปและพื้น การเห็นสีและเงา การเห็นตำแหน่งและรูปร่าง และการเห็นความเคลื่อนไหว
- _____ 3. การเห็นรูปและพื้น เป็นองค์ประกอบแรกที่มนุษย์มองเห็น ถ้าเป็นภาพจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมื่อเรามองเห็นวัตถุใดวัตถุหนึ่ง เราจะสามารถรับรู้ได้เป็นอันดับแรกพร้อมๆ กันทั้งรูปและพื้นหลัง
- _____ 4. ไกล่ - ไกล ในการเขียนภาพให้มีความเป็นธรรมชาติ การสร้างและกำหนดระยะไกล่ - ไกล มีความสำคัญและช่วยให้ผลงานทัศนศิลป์ความสมจริง
- _____ 5. ประหยัด พงษ์ดำ เป็นศิลปินไทยที่สร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ ด้านภาพพิมพ์ โดยได้รับรางวัลทั้งในประเทศและต่างประเทศมากมาย ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะ (ภาพพิมพ์) ประจำปีพุทธศักราช 2551 รวมถึงได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นผู้ที่มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับคู่ข้อความต่อไปนี้ให้ตรงกับความหมายของทฤษฎีการเห็นทั้ง 4 ประการให้ถูกต้อง

1 การเห็นรูปและพื้น	เป็นการเห็นที่ช่วยให้วาดรูปทรงได้ ขนาดและสัดส่วนที่เหมาะสม สวยงาม สมจริง มีระยะใกล้ - ไกล
2 การเห็นแสงและเงา	เป็นการเห็นที่ชัดเจนทั้งลีลาและ ทิศทาง ทำให้ดูน่าตื่นเต้นและสมจริง ยิ่งขึ้น
3 การเห็นความเคลื่อนไหว	เป็นการวิเคราะห์งานทัศนศิลป์ที่ง่าย ที่สุดและนำไปสู่การร่างภาพและการ ออกแบบสัญลักษณ์
4 การเห็นตำแหน่งและสัดส่วน	เป็นการสร้างภาพให้เกิดมิติความตื้น

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว ทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ก ข ค และ ง ในกระดาษคำตอบ

1. “มองไปที่ภาพวาดภาพนั้นแล้วบอกครูซิว่าเห็นอะไรบ้าง” จากข้อความหมายถึงสิ่งใด
ก. การมอง
ข. การเห็น
ค. การวิเคราะห์
ง. การประเมินค่า
2. ผู้สร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ที่ดีควรใช้ทัศนธาตุในการสร้างสรรค์ผลงานอย่างไร
ก. ใช้หลักความกลมกลืนและความขัดแย้ง
ข. จัดวางอย่างมีเอกภาพ มีความสมดุล และมีจุดเด่น
ค. จัดวางโดยใช้จินตนาการควบคู่กับแนวคิดที่ทันสมัย
ง. ออกแบบผลงานตามแนวสมัยนิยม หรือผู้นำทางศิลปะ
3. ข้อใดเป็นปัจจัยของการมองเห็นในงานทัศนศิลป์
ก. ทัศนธาตุ
ข. ทัศนศิลป์
ค. ประสบการณ์
ง. เนื้อหาสาระของงาน
4. “พื้นฐานการรับรู้” มีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์อย่างไร
ก. ทำให้มีความคิดและจินตนาการที่ไร้ขอบเขต
ข. ทำให้มีแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน
ค. เลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างถูกต้อง
ง. สามารถวิเคราะห์ จำแนก และแยกแยะองค์ประกอบทางศิลปะได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

5. บุคคลใดต่อไปนี้แสดงพฤติกรรม “การมอง (Looking)”

- ก. วันดีกำลังข้ามถนน สิ่งที่รับรู้เบื้องต้น คือ ช่วงจังหวะที่รถว่าง มีความปลอดภัยขณะข้ามถนน แต่ไม่สามารถจดจำสีของรถ และหน้าตาคนขับได้
- ข. อานนท์กำลังข้ามถนน สิ่งที่รับรู้เบื้องต้น คือ ช่วงจังหวะที่รถว่าง มีความปลอดภัยขณะข้ามถนน โดยไม่สามารถจดจำสีของรถ และหน้าตาคนขับที่ผ่านไปมาได้
- ค. วิชาข้ามถนน สิ่งที่รับรู้เบื้องต้น คือ ช่วงจังหวะที่รถว่าง มีความปลอดภัยขณะข้ามถนน เขาสามารถจดจำยี่ห้อรถ และหน้าตาของคนขับที่ผ่านไปมาได้ชัดเจน
- ง. ชาญชัยข้ามถนน สิ่งที่รับรู้เบื้องต้น คือ ช่วงจังหวะที่รถว่าง มีความปลอดภัยขณะข้ามถนน เขาสามารถจดจำยี่ห้อรถ และหน้าตาของคนขับที่ผ่านไปมาได้ชัดเจน

6. ทฤษฎีการเห็น ประกอบด้วยสิ่งใดบ้าง

- ก. การเห็นรูปและพื้น การเห็นแสงและเงา การเห็นพื้นผิวของวัตถุ และการเห็นความเคลื่อนไหว
- ข. การเห็นรูปและพื้น การเห็นแสงและเงา การเห็นตำแหน่งและสัดส่วน และการเห็นความเคลื่อนไหว
- ค. การเห็นสีของสิ่งของ การเห็นแสงและเงา การเห็นตำแหน่งและสัดส่วน และการเห็นความเคลื่อนไหว
- ง. การเห็นสีและแสงเงา การเห็นทัศนธาตุของวัตถุ การเห็นตำแหน่งและสัดส่วน และการเห็นความเคลื่อนไหว

7. ข้อใดกล่าว ไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับทฤษฎีการเห็น

- ก. ทฤษฎีการเห็นเป็นทฤษฎีที่นำไปสู่การปฏิบัติจริงในงานทัศนศิลป์
- ข. การรับรู้ทางการเห็นของมนุษย์มีลักษณะที่เห็นเหมือนกัน เท่าเทียมกันทุกคน
- ค. การเห็นตำแหน่งและสัดส่วน เป็นการเห็นที่ช่วยให้วาดรูปทรงได้ขนาด และสัดส่วนที่เหมาะสม
- ง. การรับรู้ทางการเห็นของมนุษย์ เป็นกระบวนการทางธรรมชาติ เป็นเรื่องของจักขุสัมผัสของบุคคล

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

8. เมื่อวาดภาพและระบายสีต้นไม้ 1 ต้นลงในกระดาษ จะปรากฏทัศนธาตุใดบ้าง
- ก. รูปทรง สี พื้นที่ว่าง น้ำหนักอ่อนแก่ พื้นผิว
 - ข. รูปร่าง รูปทรง และสีเขียวที่เป็นสีของต้นไม้
 - ค. ต้นไม้สีส้มเหมือนจริงตามประสบการณ์ผู้วาด
 - ง. สัดส่วนต้นไม้เหมาะสม มีความสมดุลกับกระดาษ
9. “การสร้างภาพให้เกิดมิติความตื้นลึก” เป็นความหมายของทฤษฎีการเห็นในข้อใด
- ก. การเห็นรูปและพื้น
 - ข. การเห็นแสงและเงา
 - ค. การเห็นความเคลื่อนไหว
 - ง. การเห็นตำแหน่งและสัดส่วน
10. “ในการเขียนภาพให้มีความเป็นธรรมชาติ การสร้างและกำหนดระยะใกล้ – ไกล จะช่วยให้ผลงานทัศนศิลป์มีความสมจริง” จากข้อความ เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเห็นในข้อใด
- ก. การเห็นสีของสิ่งของ
 - ข. การเห็นความเคลื่อนไหว
 - ค. การเห็นทัศนธาตุของวัตถุ
 - ง. การเห็นตำแหน่งและสัดส่วน

สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

กระดาษคำตอบ

แบบทดสอบหลังเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

เฉลย

แบบทดสอบก่อนเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1	X			
2				X
3		X		
4	X			
5		X		
6	X			
7		X		
8		X		
9		X		
10				X

สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

เฉลย

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้สมบูรณ์

1. ทัศนธาตุมีความสำคัญต่องานทัศนศิลป์อย่างไร

แนวตอบ ผลงานทัศนศิลป์จะมีทัศนธาตุเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ กล่าวคือ เมื่อมีรูปทรงของงานทัศนศิลป์ปรากฏขึ้น ทัศนธาตุจะประสานและรวมตัวกันอยู่ในงานทัศนศิลป์นั้นอย่างครบถ้วน ดังนั้นถ้าต้องการวิเคราะห์ วิจักษ์รูปแบบทัศนธาตุในงานทัศนศิลป์ ผู้วิเคราะห์ วิจักษ์จำเป็นต้องแยกทัศนธาตุออกมาเป็นประเภทๆ ก่อน เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษา วิเคราะห์ วิจักษ์ งานทัศนศิลป์ขึ้นดังกล่าว

2. ความเป็นเอกภาพ หมายถึงอย่างไร

แนวตอบ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งในการจัดภาพจะต้องทำให้เกิดความสัมพันธ์อยู่ในกลุ่มเดียวกัน ไม่กระจัดกระจาย หรือทำให้เกิดความสับสน

3. ความสมดุล ความคงที่ ความเท่ากัน และการถ่วงเพื่อให้เกิดความเท่ากัน ความเท่ากันนี้อาจจะไม่ได้เท่ากันจริง แต่อาจเท่ากันในความรู้สึก ซึ่งมีอยู่ 2 ประเภท ได้แก่อะไรบ้าง

แนวตอบ คือ ความสมดุลแบบซ้าย – ขวา เท่ากัน และความสมดุลแบบซ้าย – ขวา ไม่เท่ากัน

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

เฉลย

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความที่กำหนดให้แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และขีดเครื่องหมาย X หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง

- ✓ - 1. ทฤษฎีการเห็น เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับการรับรู้ การเห็นของมนุษย์ ถือเป็นกระบวนการทางธรรมชาติ เป็นเรื่องของการเห็นที่มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้เคยพบมา ทำให้เกิดการรับรู้ภาพที่ปรากฏในลักษณะที่แตกต่างกันไป
- X - 2. ทฤษฎีการเห็น มี 4 ประการ ได้แก่ การเห็นรูปและพื้น การเห็นสีและเงา การเห็นตำแหน่งและรูปร่าง และการเห็นความเคลื่อนไหว
- ✓ - 3. การเห็นรูปและพื้น เป็นองค์ประกอบแรกที่มีมนุษย์มองเห็น ถ้าเป็นภาพจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมื่อเรามองเห็นวัตถุใดวัตถุหนึ่ง เราจะสามารถรับรู้ได้เป็นอันดับแรกพร้อมๆ กันทั้งรูปและพื้นหลัง
- ✓ - 4. ไกล - ใกล้ ในการเขียนภาพให้มีความเป็นธรรมชาติ การสร้างและกำหนดระยะใกล้ - ไกล มีความสำคัญและช่วยให้ผลงานทัศนศิลป์ความสมจริง
- X - 5. ประหยัด พงษ์ดำ เป็นศิลปินไทยที่สร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ ด้านภาพพิมพ์ โดยได้รับรางวัลทั้งในประเทศและต่างประเทศมากมาย ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะ (ภาพพิมพ์) ประจำปีพุทธศักราช 2551 รวมถึงได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นผู้ที่มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม

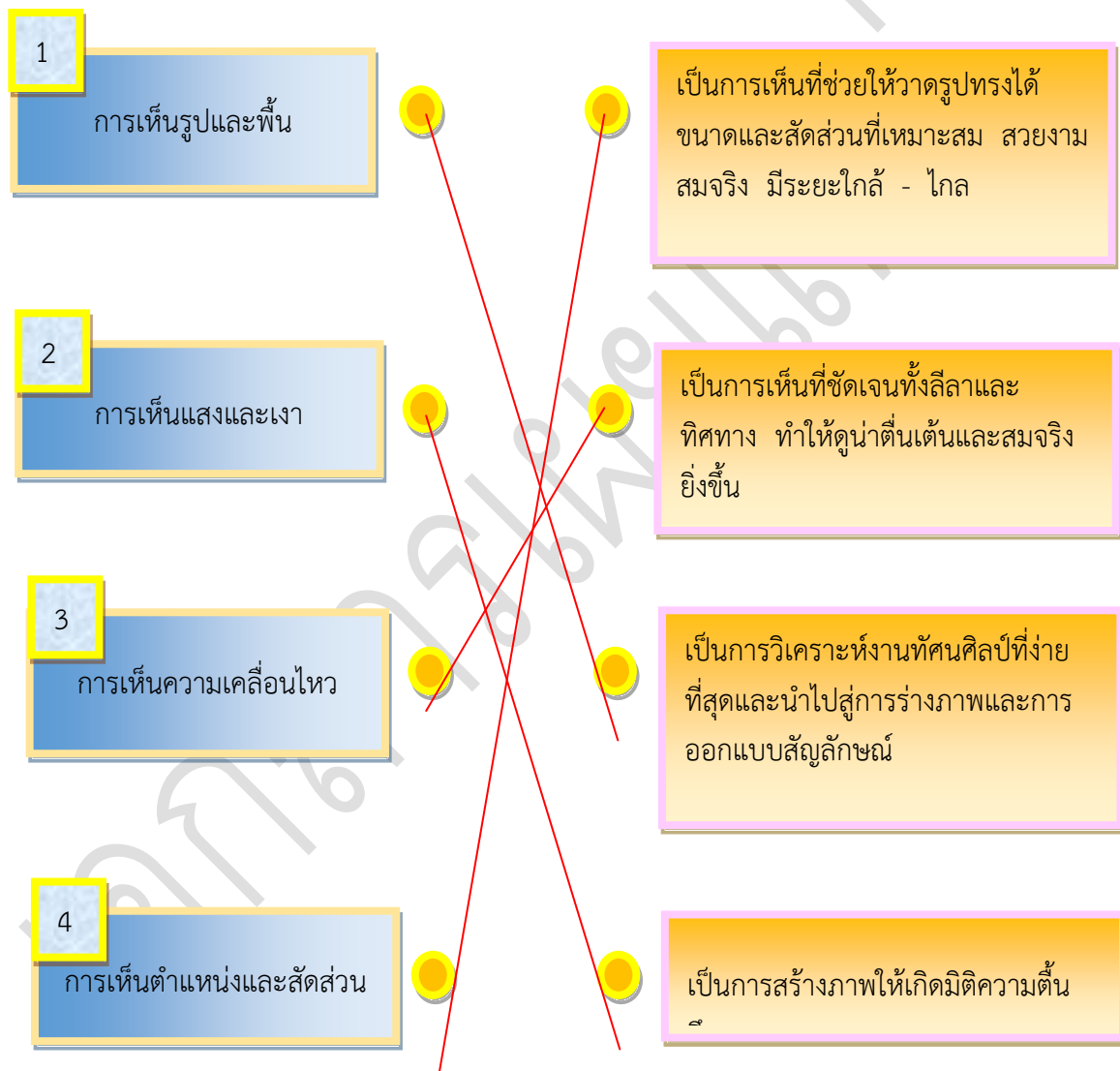

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

เฉลย

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับคู่ข้อความต่อไปนี้ให้ตรงกับความหมายของทฤษฎีการเห็นทั้ง 4 ประการให้ถูกต้อง

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

เฉลย

แบบทดสอบหลังเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1		X		
2		X		
3	X			
4				X
5	X			
6		X		
7		X		
8	X			
9		X		
10				X

สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์

เล่มที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับทัศนธาตุและพื้นฐานการรับรู้

บรรณานุกรม

- เตชิต ตริชัย. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ทัศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด, 2553.
- วิโชค มุกดามณี. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ทัศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ(พว.) จำกัด, 2557.
- วิฑูรย์ โสแก้ว. คู่มือการสอน ทัศนศิลป์ ม.2 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด, 2551.
- _____. แบบฝึกทักษะรายวิชาพื้นฐาน ทัศนศิลป์ ม.2 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด, 2551.
- สุชาติ เถาทอง และคณะ. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ทัศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์ จำกัด, ม.ป.ป.
- [http : //highlight.kapook.com/view/107723](http://highlight.kapook.com/view/107723)

